

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ МОРЕГОСПОДАРСЬКОГО КОМПЛЕКСУ РЕГІОНУ

Запропоновано концепцію державного управління розвитком морегосподарського комплексу регіону, яка дозволить скасувати сучасні протиріччя і проблеми, задіявши методи програмно-цільового управління, основні положення системного підходу та інноваційний менеджмент. Окреслено основні етапи стратегічного планування розвитку морегосподарського комплексу регіону.

Ключові слова: концепція державного управління; розвиток; морегосподарський комплекс; регіон; стратегічне планування; стратегія.

Вступ. Результативне функціонування морегосподарського комплексу України є основою для успішної реалізації економічних, соціальних, внутрішньо- і зовнішньополітичних пріоритетів територій морського та приморського середовища як на регіональному, так і на загальнодержавному рівні. Звідси ефективний розвиток морегосподарського комплексу вважається одним з першорядних державних завдань. Незважаючи на це, цілий ряд проблем в стратегії і тактиці розвитку морегосподарського комплексу сьогодні залишається невирішеним – що особливо негативно позначається на якості послуг портових господарств, попит на які неухильно зростає.

Постановка завдання. Визначити концептуальні основи державного управління розвитком морегосподарського комплексу регіону та окреслити основні етапи стратегічного планування його розвитку.

Результати. Багатогранність діяльності підприємств морського транспорту визначається багатопрофільністю робіт, послуг, наявністю значної кількості учасників процесу виробництва, підвищеною інтенсивністю конкуренції на ринках, розмаїтістю функцій тощо. В таких умовах посилюється значення державного управління функціонуванням морегосподарського комплексу. Державна підтримка морської галузі повинна здійснюватися на підставі використання економіко-правових стимулів і реалізації організаційних заходів, що підвищують зацікавленість національних та іноземних інвесторів. У такій ситуації дослідники економіко-правового напрямку повинні активізувати пошук найбільш ефективних інструментів удосконалення роботи окремих підприємств морського транспорту та реалізації господарських відносин галузі в цілому [2, с. 5].

Відповідно до практики діяльності морегосподарського комплексу, сформовані методи державного управління вкрай неефективні в частині формування сприятливих умов розвитку морегосподарської діяль-

ності, ефективного використання морського потенціалу України, створення конкурентного середовища, котре відповідає б основам сучасного ведення бізнесу, гармонізації відносин між державними та приватними підприємствами морегосподарського комплексу, а також між підприємствами галузей комплексу та органами місцевого самоврядування.

Саме тому пропонується якісно нова концепція державного управління розвитком морегосподарського комплексу регіону, яка дозволить скасувати наявні протиріччя і проблеми, задіявши методи програмно-цільового управління, основні положення системного підходу та інноваційний менеджмент.

Узагальнено структура цієї концепції представлена на рис. 1.

Щоб за допомогою адміністративних, економічних та спеціальних методів управління сприяти розширенню конкуренції та економічному зміцненню підприємств морегосподарського комплексу, концепція державного управління розвитком морегосподарського комплексу регіону повинна спиратися на аналіз усталеної системи державного управління морегосподарським комплексом, досвід пристосування суб'єктів господарювання комплексу до ринкових умов та інновацій, враховувати чинники фондоозброєності праці та оцінку середнього віку основних виробничих фондів в контексті відповідності нормативному терміну служби.

Збалансування інтересів усіх суб'єктів відносин – співробітників і власників підприємств морегосподарського комплексу держави, асоціацій підприємств комплексу, спеціалізованих громадських організацій та благодійних фондів – є безпосередньо метою державного управління в даній сфері і має бути орієнтовано на створення і реалізацію дієвих конкурентних переваг підприємств морегосподарського комплексу на всіх без виключення ринках: регіональному, національному, міжнародному.

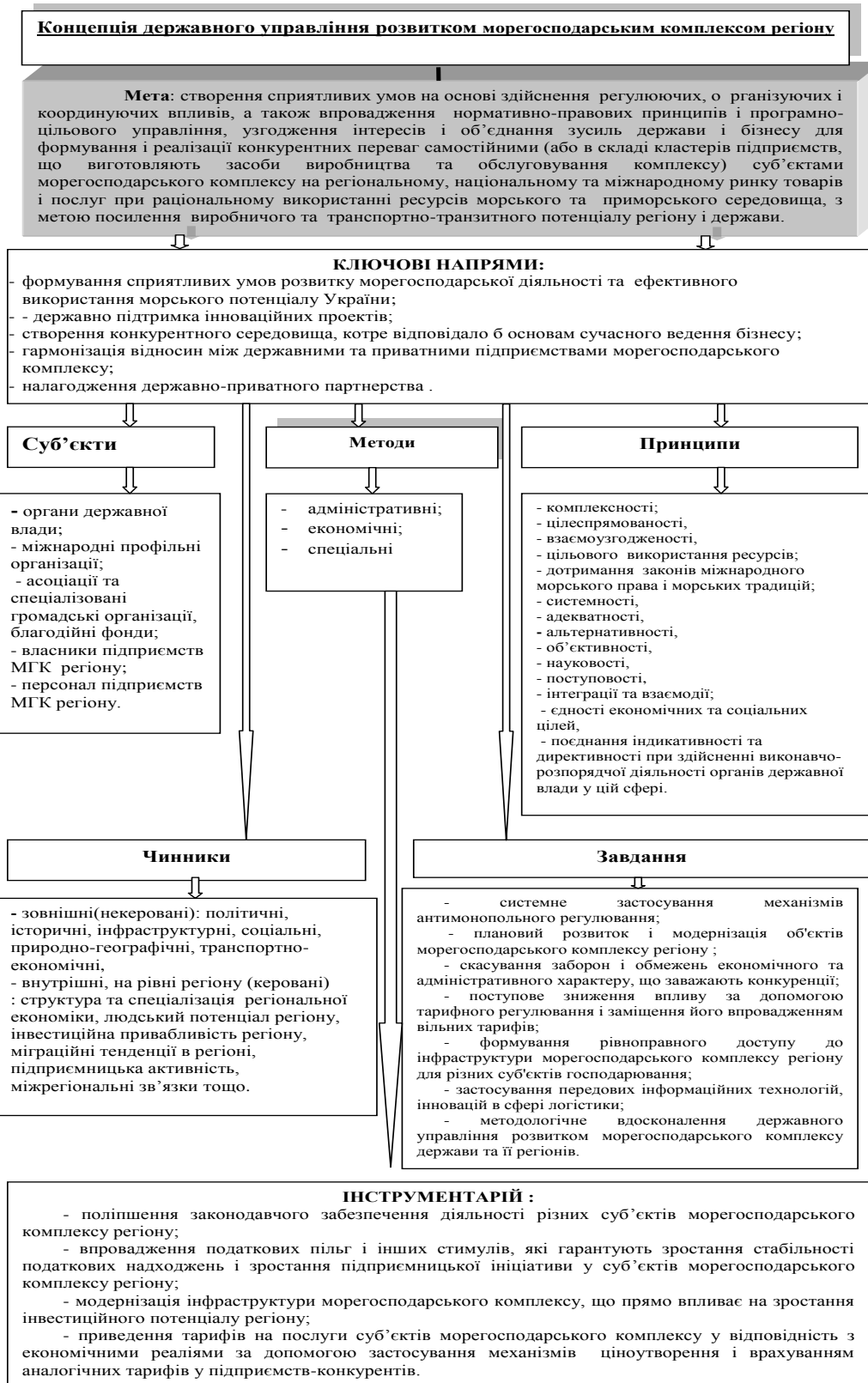

Рис. 1. Концепція державного управління розвитком морегосподарським комплексом регіону

Дотримання основних принципів державного управління розвитком морегосподарського комплексу регіону сприяє реалізації поставлених завдань і досягненню масштабних цілей. Для цього доцільно:

- розцінювати інфраструктуру та підприємства, що здійснюють морегосподарську діяльність в комплексі з її регіональними і функціональними особливостями як цілісний об'єкт державного управління;

- дотримуватися принципу цілеспрямованості, що означає відповідність елементів системи визначеній меті, а також цілеспрямованість надає процесам державного управління активного характеру, уможливило перехід до стратегії економічного зростання;

- дотримуватися принципу взаємоузгодженості – передбачає наявність взаємоузгоджених елементів, таких як: нормативно-правові важелі; бюджетно-фінансове

регулювання та цільова підтримка окремих регіонів – лідерів та регіонів середнього і депресивного розвитку; державні регіональні програми розвитку; створення та розвиток спеціальних економічних зон у певних регіонах; розвиток міжрегіонального та прикордонного співробітництва;

– зберігати основні функції в процесі управління і контролю за цільовим використанням ресурсного потенціалу;

– додержуватися законів міжнародного морського права і дотримуватися морських традицій;

– дотримуватися принципу системності – з одного боку, національну економіку в цілому та морегосподарський комплекс зокрема слід розглядати як єдиний об'єкт управління, а з іншого, – як сукупність порівняно самостійних підсистем. Системність передбачає певну черговість у виконанні заходів державного управління стосовно окремих об'єктів;

– дотримуватися принципу адекватності характеризує максимальне наближення теоретичної моделі механізмів державного управління розвитком морегосподарського комплексу до об'єктивних закономірностей і тенденцій розвитку національної економіки. Запобігання втрати адекватності досягається через уточнення мети при зміні обставин, орієнтацію на постійне оновлення, урахування темпів розвитку керованих об'єктів при формуванні управлінських рішень;

– дотримуватися принципу альтернативності ґрунтується на потребі прийняття альтернативних рішень у разі існування якісно різних варіантів розвитку галузі. Головна проблема практичного втілення цього принципу полягає у відокремленні тих варіантів розвитку, які можуть бути здійсненими від тих, які неможливо реалізувати;

– дотримуватися принципу об'єктивності полягає в тому, що нормативні документи щодо державного управління розвитком морегосподарського комплексу повинні розроблятися на основі статистичних даних, офіційних даних центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, результатів наукових досліджень;

– дотримуватися принципу науковості забезпечує постійне удосконалення методології та використання світового досвіду в сфері державного управління розвитком морегосподарського комплексу;

– дотримуватися принципу поступовості адміністративні методи замінюються правовими та економічними в міру створення об'єктивних умов – демонополізації, приватизації, стабілізації тощо;

– поглиблювати інтеграцію, перш за все технологічну, між регіональними морегосподарськими комплексами, грузоутворюючими і грузопоглинаючими пунктами;

– забезпечити суб'єктам господарювання рівні умови функціонування;

– поєднання індикативності та директивності при здійсненні виконавчо-розпорядчої діяльності органів державної влади у цій сфері. Система директивного планування повинна перейти на програмно-цільовий метод управління, який означає поєднання механізмів саморегулювання – впливає на принципи державного управління та змінює їх до рівня, який гарантує

становлення конкурентно-ринкового механізму чи забезпечує його ефективне функціонування.

На основі зазначених принципів в дисертації визначені головні завдання, реалізація яких дозволить підвищити результативність державного управління розвитком морегосподарського комплексу регіону:

– системне застосування механізмів антимонопольного регулювання;

– плановий розвиток і модернізація об'єктів морегосподарського комплексу регіону;

– скасування заборон і обмежень економічного та адміністративного характеру, що заважають конкуренції;

– поступове зниження впливу за допомогою тарифного регулювання і заміщення його впровадженням вільних тарифів;

– формування рівноправного доступу до інфраструктури морегосподарського комплексу регіону для різних суб'єктів господарювання;

– застосування передових інформаційних технологій, інновацій в сфері логістики;

– методологічне вдосконалення державного управління розвитком морегосподарського комплексу держави та її регіонів.

Для повноцінної реалізації пропонованої концепції необхідно структурувати процес прийняття належних рішень суб'єктами державного управління, для чого позначити чотири рівні конкуренції суб'єктів морегосподарського комплексу регіону. Це локальний, регіональний, міжрегіональний і міжнародний рівні конкуренції.

У той же час цілий ряд внутрішніх і зовнішніх чинників, що впливають на якість конкурентного середовища, визначає і методологію державного управління розвитком морегосподарського комплексу регіону.

До групи зовнішніх чинників входять різні аспекти природно-географічних, історичних, інфраструктурних, соціально-економічних і політичних тенденцій і процесів. До внутрішніх, на рівні регіону (керовані) чинників слід віднести такі: структура та спеціалізація регіональної економіки, людський потенціал регіону, інвестиційна привабливість регіону, міграційні тенденції в регіоні, підприємницька активність, міжрегіональні зв'язки тощо.

Вплив внутрішніх чинників виражається насамперед у підвищенні продуктивності роботи підприємств морегосподарського комплексу через стандартизацію продукцію та послуг, вдосконалення тарифної політики, оптимізацію строків і якості обслуговування вантажів, інші аспекти виробничого процесу.

Застосування традиційної методології при виконанні поставлених завдань – диференційована і комплексна оцінка, зіставлення по заданих параметрах – безпосередньо пов'язано з використанням таких основних методів та інструментів:

– поліпшення законодавчого забезпечення діяльності різних суб'єктів морегосподарського комплексу регіону;

– впровадження податкових пільг і інших стимулів, які гарантують зростання стабільності податкових надходжень і зростання підприємницької ініціативи у суб'єктів морегосподарського комплексу регіону;

– модернізація інфраструктури морегосподарського комплексу, що прямо впливає на зростання інвестиційного потенціалу регіону;

– приведення тарифів на послуги суб'єктів морегосподарського комплексу у відповідність з економічними реаліями за допомогою застосування механізмів ціноутворення і врахуванням аналогічних тарифів у підприємств-конкурентів.

Важливою складовою концепції є створення алгоритму оцінки і уточнення макропоказників, необхідних для визначення ефективності та якості державного управління розвитком морегосподарського комплексу регіону.

Концепція, що запропонована до розгляду в даній роботі, розглядає стратегічне планування в якості од-

ного з магістральних векторів розвитку морегосподарського комплексу регіону, а тому може бути покладена в основу методології його стратегічного маркетингу.

При цьому всі без винятку процеси стратегічного планування можуть використовуватися не тільки за своїм прямим призначенням для створення і впровадження програм економічного розвитку морегосподарського комплексу регіону, модернізації інфраструктури, реалізації великих інфраструктурних проектів, але і в якості ефективних антикризових заходів.

Послідовність стратегічного планування державного управління розвитком морегосподарського комплексу регіону наведено на рис. 2.

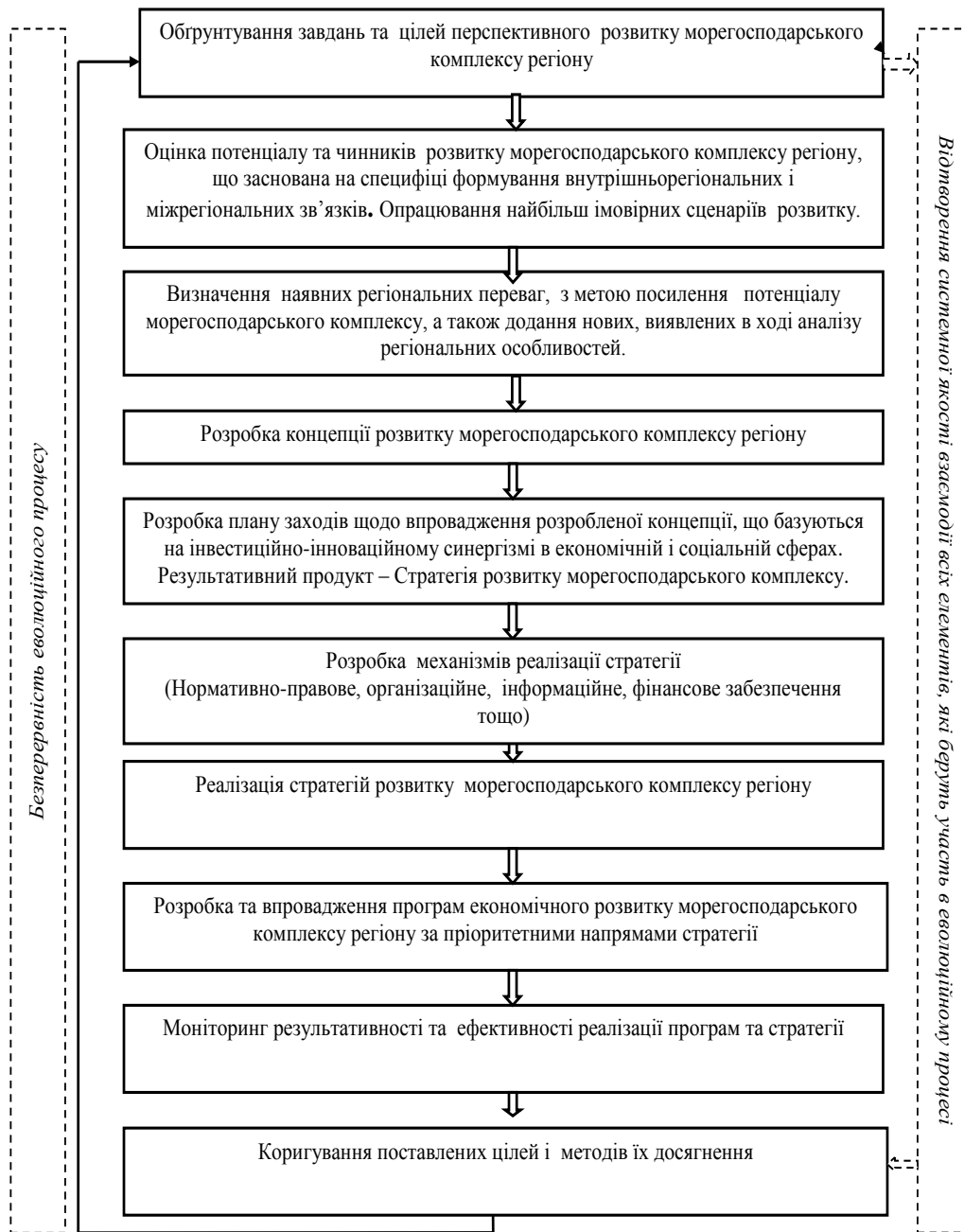

Рис. 2. Послідовність стратегічного планування розвитку морегосподарського комплексу регіону

У його основу покладено десять послідовних взаємозначальних етапів:

- обґрунтування завдань і цілей перспективного розвитку морегосподарського комплексу регіону;
- оцінка потенціалу та чинників розвитку морегосподарського комплексу регіону, що заснована на специфіці формування внутрішньорегіональних і міжрегіональних зв'язків. Опрацювання найбільш імовірних сценаріїв розвитку;
- визначення реальних регіональних переваг, з метою посилення потенціалу морегосподарського комплексу, а також додання нових, виявлених в ході аналізу регіональних особливостей;
- розробка концепції державного управління розвитком морегосподарського комплексу регіону;
- розробка плану заходів щодо впровадження розробленої концепції, що базуються на інвестиційно-інноваційному синергізмі в економічній і соціальній сферах;
- розробка механізму реалізації стратегії (нормативно-правове, організаційне, інформаційне, фінансове забезпечення);
- реалізація стратегій розвитку морегосподарського комплексу регіону;
- розробка та впровадження програм економічного розвитку морегосподарського комплексу регіону за пріоритетними напрямками стратегії;
- аналіз ефективності та продуктивності реалізованої стратегії;
- внесення змін і доповнень в ланцюг поставлених і досягнутих цілей, а також в методи їх досягнення.

Розглянемо дані етапи більш детально.

I. Обґрунтування завдань і цілей перспективного розвитку морегосподарського комплексу регіону.

Комплекс цілей, поставлених в якості досяжного горизонту розвитку, затребуваних часом, обґрунтованих науково, збалансованих за критеріями розмірності, реалістичності, орієнтованості в часі і позбавлених явних протиріч, гарантовано призводить до стабільного, поступального, результативного розвитку морегосподарського комплексу регіону. Всі цілі і завдання умовно можна розділити на загальні і конкретні. Загальні цілі визначають поточний стан розвитку об'єкта дослідження в конкретні моменти часу. Вони характеризуються, з одного боку, чіткістю і лаконічністю, з іншого – гнучкістю, що допускає трансформацію в контексті мінливих економічних індексів. Поряд з констатацією якості розвитку, загальні цілі виступають в ролі маркерів для різних ітерацій. І вони ж складають основу для визначення конкретних цілей, які виступають в ролі деталізованих кількісних орієнтирів, за допомогою яких здійснюється контроль за розвитком морегосподарського комплексу регіону.

II. Оцінка потенціалу та чинників розвитку морегосподарського комплексу регіону, що заснована на специфіці формування внутрішньорегіональних і міжрегіональних зв'язків. Опрацювання найбільш імовірних сценаріїв розвитку.

На даному етапі розглядаються внутрішні і зовнішні чинники, що обумовлюють функціонування конкретного морегосподарського комплексу, визначаються різноманітні сприятливі і несприятливі чинники: історико-географічні, виробничі, торговельні, ре-

сурсні, демографічні тощо. Одночасно з цим аналізується загальна соціально-економічна обстановка в державі і світі, яка так чи інакше коригує будь-які господарські процеси.

Використовуючи комплексний аналіз соціального, економічного та інституційного стану екзогенного середовища, проводиться оцінювання та можливості коригування зовнішніх впливів та ресурсів, залучення яких може сприяти розвитку морегосподарського комплексу регіону [3].

Слідом за цим шляхом зіставлення основних показників росту і розвитку інших регіональних морегосподарських комплексів здійснюється територіальний бенч-маркінг.

Необхідність процесу стратегічного планування обумовлений усвідомленням обмеженості наявних ресурсів як однією з ключових обставин, яка змушує управлінців звертатися до стратегії. Якщо ресурсів достатньо, в розробці стратегії їх використання немає необхідності. Інша справа, коли їх недостатньо. Тоді доводиться або точно визначити пріоритет і напрями діяльності, які можуть бути реально забезпечені наявними ресурсами, або шукати способи їх залучення: оцінювати, що з того, що є, можна для цього використовувати, вибудовувати схеми, виділяти критичні точки цих схем, формувати спеціальні сценарії дій у цих точках, аналізувати різні варіанти розвитку подій, оцінювати баланс витрат, ризиків тощо. Стратегічний підхід дає змогу максимально ефективно використовувати можливості наявних ресурсів для досягнення поставлених цілей. Стратегічне планування – необхідна умова взаємного узгодження окремих дій, реалізованих на різних рівнях управління, можливість уникнути хаосу розділених операцій. Стратегічне планування забезпечує цілісність діяльності, дає можливість будувати її максимально цілеспрямовано й ефективно, але, зі свого боку, вимагає опрацьованих відповідей на питання про сенс, орієнтири та обставини діяльності (при цьому подібні відповіді неможливо дати один раз, до їх формулювання необхідно повертатися у зв'язку з постійною зміною обставин діяльності) [1, с. 8].

Стратегічне планування розвитку морегосподарського комплексу регіону має стати дієвим інструментом, що забезпечує єдність дій різних елементів системи управління, забезпечуючи її мобільність в умовах змін зовнішнього середовища. Для цього необхідно:

- визначити систему пріоритетних напрямів розвитку регіону в рамках обраного цільового сценарію;
- несуперечливо поєднати в єдиному стратегічному баченні уявлення, що виникають на різних рівнях управління, з одного боку, та інформацію про зовнішні умови та обставини діяльності, з іншого;
- визначити, яким чином перетворити це стратегічне бачення в планування конкретних дій, які треба здійснювати на різних рівнях управління.

III. Визначення реальних регіональних переваг, з метою посилення потенціалу морегосподарського комплексу, а також додання нових, виявлених в ході аналізу регіональних особливостей.

У руслі процесу стратегічного планування доцільно використовувати весь спектр регіональних переваг – від близькості до сухопутних транспортних розв'язок,

розвинутої інфраструктури до особливостей національного складу населення і професійної кадрової підготовки фахівців. Ці переваги становлять основу конкурентної переваги морегосподарського комплексу регіону в порівнянні з іншими конгломератами. У той же час у ході розвитку морегосподарського комплексу виявляються і виникають нові конкурентні переваги, які ефективно державне управління покликано своєчасно виявляти і брати на озброєння.

Потенціал нереалізованих конкурентних переваг, які мають регіональну специфіку, оцінюється з точки зору перспективи їх впровадження. При цьому пріоритетним пропонується вважати розвиток ринкової інфраструктури, зміцнення горизонтальних зв'язків, безпеку морського господарської діяльності, підвищення інвестиційної привабливості [3].

Таким чином, даний етап передбачає максимально повне використання регіональних переваг та мінімізацію ризиків, обумовлених різними несприятливими місцевими тенденціями.

IV. Розробка концепції державного управління розвитком морегосподарського комплексу регіону.

Черговий етап стратегічного планування покликаний остаточно сформулювати цілі і завдання розвитку морегосподарського комплексу регіону, визначити основні чинники впливу на нього, позначити механізми і принципи управління цим процесом. При цьому одним з пріоритетів концепції є вироблення найбільш ефективних рішень і їх апробація. Основою ж є формування першорядних напрямків розвитку морегосподарського комплексу регіону, методів використання регіональних конкурентних переваг, акумулювання ресурсної бази розвитку.

V. Розробка плану заходів щодо впровадження розробленої концепції, що базуються на інвестиційно-інноваційному синергізмі в економічній і соціальній сферах. Результативний продукт – Стратегія розвитку морегосподарського комплексу.

Етап починається з підготовки плану, складовими частинами якого є: завдання і терміни їх виконання, приблизний очікуваний результат, джерела, обсяги та графік фінансування, механізми контролю та комунікацій, особи, відповідальні за виконання пунктів плану, поточний аналіз процесу і внесення коректив. При цьому необхідно строго дотримуватися балансу витрат і результатів, що досягаються.

Частина розділів об'єктивним чином можна віднести до числа відносно самостійних. Це управління державними і корпоративними активами, включаючи нерухомість, землю і природні ресурси, оптимізація витрачання бюджетних і позабюджетних коштів як спосіб додаткового фінансування розвитку морегосподарського комплексу регіону, залучення інвестицій, програми з підтримки малого і середнього бізнесу, налагодження діалогу та ефективної взаємодії з органами державної фіскальної служби, відновлення на основі ринкових законів колишніх господарських зв'язків, виробничої кооперації, розірваних під час зміни економічної моделі держави.

Українським є забезпечення стабільно високого інноваційно-інвестиційного потенціалу комплексу, який формується як на основі створення ефективного реального сектора, так і за допомогою віртуальних

інструментів маркетингу, громадської думки тощо. При цьому необхідно мати на увазі таку особливість інноваційно-інвестиційного потенціалу – він формується протягом тривалого часу, а втратити його можна дуже швидко.

VI. Впровадження механізмів реалізації стратегії. Інформаційне, нормативно-правове, організаційно-управлінське, фінансово-економічне, матеріально-ресурсне і контролююче-оціночне забезпечення складають структуру реалізації стратегії розвитку морегосподарського комплексу.

VII. Здійснення комплексу заходів, спрямованих на реалізацію стратегії розвитку морегосподарського комплексу регіону.

Характерною особливістю даного етапу є прийняття оперативних управлінських рішень, здійснення практичних заходів і кроків на виконання прийнятого плану.

VIII. Розробка та впровадження програм економічного розвитку морегосподарського комплексу регіону за пріоритетними напрямками стратегії.

Стратегія, з одного боку, являє собою завершальний етап у процесі стратегічного управління: місія – бачення – цілі – стратегія (цільовий аспект). З іншого боку, стратегія – це початковий етап в комплексі засобів досягнення визначених цілей: стратегічний план – програма – певний проект (реалізаційний аспект).

Відповідно до принципу взаємоузгодженості має бути досягнуто поєднання регіональних стратегій з пріоритетними національними проектами, загальнодержавними транспортними та енергетичними стратегіями й іншими; сприятиме активізації інтеграційних процесів, досягненню прийнятого рівня життя на території окремих регіонів і країни в цілому, розширення можливостей участі регіонів і держави в глобальних процесах. Продовжуючи вертикальне структурування процесу, регіональні та локальні програми повинні бути пов'язані з різними державними цільовими програмами, затвердженими і підпорядкованими єдиній стратегії розвитку України як соціальної держави, що спирається на високотехнологічну та конкурентоспроможну економіку.

Таким чином, координація довгострокової стратегії розвитку морегосподарського комплексу регіону має реалізовуватися через її деталізацію в програмах (причому головний принцип формування стратегічних документів «знизу вгору», де найбільш важливі цілі, завдання та проекти, прив'язані до конкретних територій).

IX. Моніторинг ефективності і продуктивності реалізованої стратегії.

Складовими частинами стратегічного управління розвитком морегосподарського комплексу регіону є, з одного боку, план заходів, програми цілеспрямованих дій, а з іншого – систематичний контроль поточного стану і розвитку морегосподарського комплексу регіону.

Для забезпечення ефективного функціонування та розвитку в довгостроковій перспективі необхідні пропорційність і збалансованість розвитку всіх складових потенціалу морегосподарського комплексу, тобто параметри розвитку повинні бути ретельно вивірені, витримані сформовані і багатогранно обґрунтовані задекларовані пропорції.

Зіставлення показників, отриманих в ході моніторингу, з показниками, закладеними в стратегію розвитку, допомагає оцінити ефективність і продуктивність

вже реалізованих заходів, визначених планом дій, сумісність стратегії з ресурсною базою, вимогами економічної безпеки підприємства. Якісний розвиток будь-якої системи соціально-економічних зв'язків можливий лише при їх коригуванні з урахуванням змін, що відбуваються у зовнішньому середовищі

Х. Коригування поставлених цілей і методів їх досягнення

Безперервність стратегічного управління розвитком морегосподарського комплексу визначає відповідні тактичні управлінські рішення, що приймаються як на державному, так і на внутрішньокорпоративному рівні.

Регіональний бенч-маркетинг, який сьогодні активно розвивається в світі, забезпечує ефективне співвідношення попиту на товари та послуги суб'єктів морегосподарського комплексу з новими пропозиціями, які формуються в ході розвитку світової економіки.

У цілому ж, бенч-маркетинг регіональної морегосподарської діяльності необхідно розробляти в контексті маркетингу всього регіону. Будучи ефективним, такий маркетинг сприяє соціально-економічному розвитку території, стимулює інтерес до неї нових суб'єктів господарювання, зайнятих у сфері морегосподарської діяльності, створює передумови для економічного зростання.

У цьому контексті головним завданням бенч-маркетингу морегосподарської діяльності є залучення до взаємовигідної співпраці різних суб'єктів підприємництва – за допомогою посилення існуючих і виявлення нових, що виникли в ході розвитку, переваг.

До числа дієвих методів бенч-маркетингу морегосподарського комплексу регіону, націлених на просу-

вання всього регіону в цілому, можна віднести: макро- і мікроекономічний аналіз, використання соціологічних і статистичних даних, вивчення людського потенціалу та ринку праці, впровадження системного підходу в здійсненні зв'язків з громадськістю та рекламному просуванню продукції та послуг.

Висновки. Таким чином, усі перераховані заходи повинні скласти основу плану розвитку території, як загальної умови розробки успішної стратегії розвитку морегосподарського комплексу регіону. У певному сенсі морегосподарський комплекс регіону як складна конгломерація виробничих, обслуговуючих, складських і вантажно-розвантажувальних послуг виступає в якості товару. Просуваючи його, ефективне управління задовольняє стійкий попит, який на ринку формують різні класи споживачів: бізнес, інвестори, органи державної влади, некомерційні організації та структури тощо. Подібна система дій впродовж тривалого періоду часу сприяє створенню, підтримці і розвитку конкурентних переваг суб'єктів морегосподарського комплексу регіону, а з ним і переваг всього регіону. Застосування стратегічного планування в якості основного методу державного управління розвитком морегосподарського комплексу регіону створює передумови для прийняття ефективних та виважених управлінських рішень.

Розроблена в дисертаційній роботі концепція і система відкривають можливості для використання наукового підходу в процесах організації та планування, регламентування і координації, контролю і коригування управлінських рішень на державному рівні для ефективного забезпечення розвитку морегосподарського комплексу регіону.

ЛІТЕРАТУРА

1. Волгогонова О. Слагаемые стратегического управления / О. Волгогонова // Менеджмент и менеджер. – 2008. – № 11–12. – С. 7–10.
2. Державна підтримка розвитку морегосподарського комплексу України (організаційні та правові аспекти) : [монографія] / [О. М. Кібік, О. П. Подцерковний, Ю. З. Драпайло, В. О. Котлубай та ін.] ; за ред. О. М. Кібік, О. П. Подцерковного. – Херсон : ФОП Грін Д. С., 2014. – 442 с.
3. Конкуреноспроможність та сталий розвиток морегосподарського комплексу України : [монографія] / За ред. О. М. Котлубая. – Одеса : ІПРЕД НАН України, 2011. – 427 с.
4. Тарханова Л. Б. Морская деятельность как предмет междисциплинарного исследования / Л. Б. Тарханова // Проблемный анализ и государственно управленческое проектирование политология. Экономика право : научный журнал. – М. – 2012. – № 2. – С. 43–57.

А. В. Гайду,

Черноморский государственный университет им. Петра Могилы, г. Николаев, Украина

КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ОСНОВЫ ГОСУДАРСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЕМ МОРЕХОЗЯЙСТВЕННОГО КОМПЛЕКСА РЕГИОНА

Предложена концепция государственного управления развитием морехозяйственного комплекса региона, которая позволит разрешить существующие противоречия и проблемы, задействовать методы программно-целевого управления, основные положения системного подхода и инновационный менеджмент. Определены основные этапы стратегического планирования развития морехозяйственного комплекса региона.

Ключевые слова: концепция государственного управления; развитие; морехозяйственный комплекс; регион; стратегическое планирование; стратегия.

O. Gaidu,

Petro Mohyla Black Sea State University, Mykolayiv, Ukraine

CONCEPTUAL BASIS OF PUBLIC ADMINISTRATION DEVELOPMENT REGION MARITIME ECONOMY

The concept of public administration development of marine economy of the region, which will abolish the existing contradictions and problems, employing methods of program-oriented management, the main provisions systemic approach and innovative management. The basic steps of strategic planning development of marine economy of the region.

Key words: *the concept of governance; development; sea economic complex; region; strategic planning; strategy.*

Рецензенти: Коваль Г. В., д-р наук з держ. упр., професор;
Стоян О. Ю., д-р наук з держ. упр.

© Гайду О., 2016

Дата надходження статті до редколегії 27.01.2016